

§ 21.

Prepire med društveniki, ki so se razvili zaradi društvenih razmer, razsoja brez priziva izbrano razsodišče, v katero voli vsaka stranka po enega razsodnika, odbor pa voli predsednika.

§ 22.

Ako društvo po sklepu občnega zbora neha, pripada vse društveno imetje »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«, dokler se ne ustanovi enako društvo.

§ 23.

Društvo prične svoje delovanje, ako so pristopila k društvu vsaj tri okrajna učiteljska društva.

§ 24.

Društvo ima svoj sedež v Ljubljani.

§ 25.

Društveni jezik je slovenski, in na pečatu je naslov: »Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani«.

Štev. 3511/pr.

Potrjuje se v smislu § 9. društvenega zakona z dne 15. listopada 1867, št. 134 drž. zak. daljnji pravni obstanek »Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani« po pričujočih premenjenih pravilih.

C. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani,
dne 22. maj. srpana 1899.

C. kr. deželni predsednik:
Hein, l. r.

L. S.

Naši dopisi.

Iz sežanskega okraja 5. vinotoka. (Okrajna učiteljska konferenca). Dne 3. vinotoka se je vršila v našem okraju okrajna učiteljska konferenca. Došli so vsi udje. Ob 9^{1/2} uri otvori predsednik konferenco s kratkim nagovorom, spominjajoč se rajnke cesarice Elizabete. Učiteljstvo vstane v znak sožalja. Nadalje se spominja gosp. predsednik dveh rajnkah učiteljev, g. Korsiča in g. Štruklja. Gospod predsednik izvoli potem svojim namestnikom starosto učiteljstva g. Ant. Benigarja iz Tomaja. Konferenca pa izbere na predlog gosp. A. Lebana iz Komna zapisnikarjema g. Berginca iz Povirja in g. Bauro iz Divače.

Sledil je potem pozdrav navzočega gospoda okrajnega glavarja, kateremu je učiteljstvo zaklicalo »Živio«.

Potem je g. predsednik poročal o stanju šolstva v našem okraju. Na kratko bodi omenjeno, da je šolstvo v našem okraju precej dobro napredovalo. Vsa šolodolžna mladina obiskuje šolo; reči se mora, da je letos nad 100% otrok pohajalo šolo, zakaj 9 otrok je hodilo več v šolo, nego jih je šolodolžnih. Iz tega sledi, da učiteljstvo izpolnjuje svoje dolžnosti, četudi — hudo trpi. — O predmetu: »Domača in šolska vzgoja sploh, nje vrline, kako na jo učitelj-ica pospešuje« — je čitala jako obširno gđc. Cazafura iz Sežane. Učiteljstvo jo je pohvalilo zaradi lepega referata. — Debate o tej točki so se vdeležili gg. Kosovel, Leban, Fr. Tomšič, Berginec in Jožef Ravbar. Stavki ali teze, ki so bili stavljeni, se sprejmo.

O točki »Poročilo knjižničnega odbora« je poročal načelnik g. Kosovel iz Sežane, iz katerega sledi, da ima knjižnica na stotine lepih knjig v bukvarnici, le žal, da se malo uporablja izvzemši posameznikov.

V stalni in književni odsek so bili izbrani prejšnji udje. S tem je bil vzpored končan, in gospod predsednik je zaključil zborovanje ob 1. uri popoldne, spomnivši se Nj. Veličanstva presvetlega cesarja, očeta našega novega šolstva; ob tej priliki se je g. predsednik spomnil 30. let-

nice obstanka nove šolske postave z dne 14. vel. travna 1869. leta. Učiteljstvo je zaklicalo trikratni »Živio Njega Veličanstvo«.

Končno se g. namestnik zahvali g. predsedniku na taktnem vodstvu konference, čemur se vsi navzoči odzovejo. S tem se je konferenca končala.

Po konferenci je bilo 1/4 ure odmora, da se učiteljstvo pogovori zaradi izvolitve dveh zastopnikov v okrajni šolski svet. Učiteljstvo se je domenilo, da naj se izvoli en zastopnik iz gorenjega in en iz dolnjega okraja. — Principijelno se je to sprejelo. Pri volitvi pa se je pokazala piškova disciplina. Ker od sposobnejših učiteljev ni hotel nobeden kandidovati, so se glasovi cepili tako, da je 11 učiteljev dobilo glasove in sicer po 21, 15, 9, 8, 7 itd. Največ glasov so dobili gg. Jožef Štrekelj, Berginec, Benigar, Leban, Fr. Tomšič in Kosovel. Z absolutno večino glasov je bil izvoljen zastopnikom g. J. Štrekelj iz Gorjanskega. Med g. Bergincem in g. Benigarjem je prišlo do ožje volitve in izvoljen je bil g. Berginec. Tako ima učiteljstvo sedaj dva nova zastopnika v okrajnem šolskem svetu. Naj bi se uspešno potegovala za pravico in resnico!

Potem je bil skupni obed v gostilnici g. Mahorčiča. Posetil nas je tudi g. okrajni glavar. Bilo je vse tiho in mirno. Nisi slišal niti napitnic, niti petja. Polagoma smo se razšli na vse strani. Signum temporis.

Vestnik.

Cesarjeva zahvala. XI. skupščina »Zaveze slovenskih učiteljskih društev« v Gorici dne 11. kimavca t. l. je poslala brzojavnim potem Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. izjavo vdanosti in neomahljive zvestobe.

Na to izjavo je došlo od visokega c. kr. deželnega predsedstva kranjskega nastopno obvestilo:

Št. 5078/pr.

Ljubljana, dne 25. vel. srpana 1899.

Častitemu predsedstvu
»Zaveze slovenskih učiteljskih društev«
v Ljubljani.

Na podlagi dotičnega Najvišjega povelja naznanja c. kr. deželno predsedništvo častitemu predsedstvu Najvišjo zahvalo za povodom letnega zborovanja v Gorici brzojavnim potem poklonjen izraz zvestobe in vdanosti.

Za c. kr. deželnega predsednika:
Schemerl s. r.

Ta visoki razpis dajem radosten na znanje častitemu slovenskemu in istrsko-hrvaškemu učiteljstvu.

V Ljubljani, dne 6. vinotoka 1899.

L. Jelenc s. r.,
predsednik »Zaveze«.

Učiteljski konvikt: Tvrška Fr. Ksav. Souvan za 3. četrtletje 24.64 gld.

Iz »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«. Naša častna člana gg. dr. Ivan Tavčar in župan Ivan Hribar sta se zahvalila za imenovanje s temi laskavimi besedami:

Slavna »Zaveza slov. učiteljskih društev«
v Ljubljani.

V dan zborovanja mi je došla iz Gorice brzojavka, ki me obvešča, da me je na svoji letošnji skupščini slavna »Zaveza slovenskih učiteljskih društev« imenovala sočasno svojim častnim članom.

Dasi si nisem niti najmanje svest v polni meri onih zaslug, ki sploh opravičujejo tako častno imenovanje, sem ipak radostnim srcem sprejel zame toli laskavo priznanje s strani tako ugledne korporacije, kakršna je baš slavna »Zaveza slovenskih učiteljskih društev«.

Na tem izrednem odlikovanju sprejmi dakle slavna »Zaveza« moje najiskrenejšo zahvalo, a zaeno tudi zadržilo, da bodem gibanju narodnega našega učiteljstva i v bodoče gotovo vsekar rad posvetil svoje skromne sile.

Z odličnim spoštovanjem

dr. Ivan Tavčar s. r.

Slavno predsedstvo!

Potrjuoč Vam prejem cenjenega pisma z dne 28. m. m. prošim Vas sprejeti zagotovilo, da mi bode častno članstvo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ vse dni mojega življenja v ponos in da tudi, dokler bodem skromne svoje moči posvečeval javnemu delu, slovensko učiteljstvo najde v meni vsekdar zvestega in odkritosrčnega podpornika in prijatelja.

Z odličnim spoštovanjem

vdani

Iv. Hribar s r.

Gotovo razvesele te besede vsakega zavednega učitelja.

Luka Jelenc l. r.,
predsednik „Zaveze“.

Ljubljansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 11. t. m. v „Narodnem domu“. Zborovanja se je vdeležilo nad 40 članov. O gmotnem stanju ljubljanskega učiteljstva je poročal g. Krulec, a govoril je tudi o materialnem položaju kranjskega učiteljstva sploh. Na podstavi tega temeljitega in obširnega poročila in opiraje se na spomenico „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, katero je predložilo lansko leto deželnemu zboru, je stavil predloge: a) V pokojnino vračunane priklade naj se zvišajo na 200 gld.; b) starostne doklade naj znašajo 100 gld.; c) funkcijska doklada za enorazrednice naj znaša 50 gld. in za vsak nadaljnji razred 25 gld. več; d) stanarina za nadučitelje znašaj 300 gld., za učitelje I. reda 250 gld., II. reda 200 gld., III. in IV. reda pa 180 gld., za provizoriške učitelje pa 100 gld. (Po naših mislih bi bilo prav, da imajo vsi definitivni učitelji, oziroma učiteljice enako stanarino. Uredn.) d) Dohodki vdov in sirot naj se določijo analogno določbam pokojninskega zakona za sirote in vdove XI, X. in IX. činovnega razreda državnih uradnikov, in vračunati je vsa službena leta. Službena doba naj se omeji na 35 let; provizoriška in aktivna vojaška leta je vračunavati med službena leta. Vsi predlogi so bili sprejeti. G. dež. poslanec P. Graselli, ki je počastil zborovanje, je obljubil svojo pomoč v deželnem zboru.

Mi svetujemo: Vsa okrajna učiteljska društva na Kranjskem naj skličejo v najkrajšem času enaka zborovanja, kjernaj razpravljajo o materialnem stanju kranjskega učiteljstva s posebnim ozirom na dotični okraj ter naj pošljejo utemeljene peticije — opiraje se na lansko peticijo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ — v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru kranjskemu. Ta bo imel potem v rokah natančna poročila in podatke o gmotnem stanju vsega kranjskega učiteljstva ter bo na tej vseobsežni in temeljiti podlagi letos lahko začel reševati peticijo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. Zlasti naj poudarjajo okrajna učiteljska društva draginjo v posameznih, oddaljenih krajih, križe in težave zaradi stanovanj onih učiteljev in učiteljic, ki ga nimajo v šoli in ki ga morajo torej drago plačevati, in še druge posebnosti, katerih ima vsak kraj v obilici. G. poslanec Graselli je dejal, da nam ne ve drugega svetovati, nego da prosimo, prosimo in prosimo. Oklenimo se torej tega nasveta in trkajmo, dokler imamo pravico in — vzroke!

Vsako okrajno učiteljsko društvo naj nam pošlje poročilo o takem zborovanju, da bomo na čistem o vseh željah in potrebah vrlega našega učiteljstva.

Razpis ustanove. Kakor razvidijo cenjeni čitatelji iz razpisa na zadnji strani današnje številke, je razpisal odbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ prvič danes „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ v znesku 40 gld. To je pač najlepši znak naše zavednosti in požrtvovalnosti, ker smo v kljub slabim svojim plačam nabrali v treh letih toliko denarja, da smo mogli ustanoviti to ustanovo, ki bo našim sirotam v lepo podporo. Ker se prišteva $\frac{1}{3}$ vsakoletnih obresti h glavni, bo pozneje mogoče razpisavati po več mest, ali pa po eno, a to v večjem znesku. Gg. tovariši naj opozore na razpis one, ki imajo pravico do ustanove. — Bog ve, ne

bo li „Slovenec“ uzri tudi v tem plemenitem činu slovenskega učiteljstva — liberalne pošasti!

Slovo. Ker mi vsled naglega odpotovanja v Pulj ni bilo možno od dragih prijateljev-kolegov osebno posloviti se, storim to tem potem ter jim kličem presrčni „z Bogom!“

Pulj, 12. vinotoka 1899.

Teodor Čampa,
c. kr. učitelj.

Od nekod. Prijatelj nam piše med drugim: Sicer ni drugih novic, kakor da se svet kar trese — zbog „svete“ jeze klerikalne gospode nad ošabnim, brezverskim učiteljstvom. — „Pastirski list“ in pa „Domoljub“ nista pri nas napravila nikakega vtiska na ljudstvo. Alles schon da gewesen! Ne vleče več in ne vleče. Sicer pa ljudstvo ni slepo; ono vidi naše delo in si lahko napravi samo svojo sodbo. Sicer pa, kaj vam morejo? Kdor izpolnuje vestno svoje dolžnosti, temu se ni bati nikogar in ničesar. Zato pa: Le naprej taktno in dostojno, pa neustrašeno! Ako nas hočejo klerikalci po silni narediti „brezverce“, pustimo jim veselje; toda če pojde to tako naprej, se ne bomo nikakor čudili, če se pojavi tuintam res mrznja do vere, ki ima take svečenike! Ubogi naš narod! —

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj imelo bo svoje jesensko zborovanje v četrtek, dne 2. listopada t. l. (Vernih duš dan) ob 2. uri popoldne v Kranju. Vzpored: 1.) Nagovor predsednikov. 2.) Predavanje. 3.) „Vprašalna skrinjica“. 4.) Predlogi posameznih društvenikov. 5.) Petje. Ako želi kak društveni član prevzeti kako poročilo, naj to naznani nemudoma društvenemu predsedništvu. Občna želja je, da bi se oglasilo v to kaj novih moči. Vprašanja za „vprašalno skrinjico“ je vpslati predsedniku vsaj tri dni pred zborovanjem.

Izrazamo nujno željo in prošnjo, da se p. n. društveni člani vdeležijo zborovanja kar možno polnoštevilno. Člani, katerim ni mogoče vdeležiti se zborovanja, bi imeli odboru, oziroma zboru to vsaj naznani. To zahteva disciplina in — takt. Črnila in besed je dovolj, pokažimo dejansko, da smo organizovani; saj nam je organizacije tudi treba! Torej na svidenje!

Odbor.

Slavnemu učiteljstvu tolminskega okraja. Vdano podpisani bode na občnem zboru „Učiteljskega društva“, ki se v kratkem skliče, pojasnil glavne momente svojega čez 20letnega delovanja na šolskem in učiteljem polju, razložil vzroke naznanjenega odstopa od kandidature v okrajni šolski svet in od odborništva „Učit. društva“ ter izjavlja, da ne sprejme nobene morebitne izvolitve. Z odličnim spoštovanjem in kolegijalnim pozdravom vdani

Andrej Vrtovec.

Kmetijske družbe občni zbor bo v četrtek, dne 26. t. m. v Ljubljani. Prosimo p. i. gg. tovariše, da se v čim večjem številu vdeležijo tega zborovanja. Vsi na krov!

† **Kaligar Karol**, nadučitelj pri Sv. Križu pri Kostanjevici je dne 20. t. m. umrl. N. v m. p.!

Radovljiško učiteljsko društvo bo zborovalo dne 9. listopada na Bledu. Pričetek ob 2. uri popoldne. Poročal bo g. Ljudevit Stiasny: „O mohamedanski šoli“. K obilni vdeležbi vabi

odbor.

Najvišja sankeija. Glasom dunajskega uradnega lista z dne 5. t. m. je dobil od štajarskega deželnega zbora sprejeti zakonski načrt, tičoč se regulacije učiteljskih plač, cesarjevo sankeijo.

Dr. Jos. Gobanc †. Dne 29. m. m. je umrl v Celovcu upokojeni deželni šolski nadzornik, dvorni svetnik dr. Jos. Gobanc, po daljšem bolehanju. N. v m. p.!

Premembe pri učiteljstvu na Štajarskem. Gospod Mirolav Šijanec, učitelj na Ovenu pri Ljutomeru, je imenovan c. kr. učiteljem na državni deški šoli v Pulju, g. Ivan Vrščaj, bivši učitelj v Ljutomeru, v zadnjem času na Dunaju, pa suplentom na c. kr. učiteljsku v Kopru. — G. Karel Kveder, podučitelj v Račah, dobil je enako mesto pri Sv. Jurju ob južni železnici. Gdč. Marija Strnadova, učiteljica pri Sv. Jakobu v Slovenski gorici, se je radi bolehnosti službi odpovedala ter dobila zakonito odpravnino.